

PERTTU HÄKKINEN, VILLE SIMILÄ
Kuvat JUUSO WESTERLUND

Lähteellä

Syyskuun 18. päivänä vuonna 1931 Tattarisuon lähteestä Malmilta löydettiin irti leikattuja ihmisruumiiden osia. Pian lehtimiehille alkoi tihkua tietoa epäilyttävistä henkilöistä.

kiistaan. Widen alkoi vieraila tiuhaan Kallion asunnolla Franzéninkatu 14:ssä ja muutti lopulta asumaan Kallion luo.

He tapasivat istua sohvalta vieretysten ja tuijottaa asunnon seinää. Kallio esitti kysymyksiä, ja Widen luki seinästä vastaukset.

Kerrankin Kallio oli kysynyt: ”Missä tämän talon omistaja Johansson nyt on?” ”Hän on juuri pirtuasioilla”, oli seinä vastannut.

Huhti–toukokuussa 1931 seinässä oli alkanut näkyä katkenneita käsiä ja jalkoja sekä erinäisiä Mustan Raamatun jumalia.

Widen kehotti Kalliota palaamaan Malmin linjahaudoille ja hankkimaan lisää ruumiinkappaleita. Sitten olisi suoritettava rituaali. Irrotetut ruumiinosat eli ”sinetit” olisi asetettava haudan pohjalle, ja niitä ylös nostettaessa oli rukoiltava Isä meidän ja Herran siunaus sekä nostosana *Oikeutta ja totuutta etsin kaikille sorretuille ja vääryyttä kärsiville ylitse maailman, kaikille kansoille ja kielille ylitsepääsemättömällä voimalla.* Kun lähteeseen asetetut jäsenet lopulta nousivat pintaan, ne aiheuttaisivat vapaamuurarien ja teosofien tekojen paljastumisen.

Hämäräksi jää, mitä se tarkoitti, mutta noita-piiri koki vapaamuurarit jotenkin vihollisikseen.

Toukokuun 16. päivänä 1931 rituaalia lähdettiin suorittamaan neljän ihmisen voimin. Mukaan oli saatu myös Widenin aviotoon poika **Johan Ilmari Hedman** sekä Kaisaniemen koulun siivooja **Hilda Friman**.

Lähteelle päästyään he näkivät Matti Haapojan hengen istuskelevan mietteissään lähteenpenkalla. ”Ei isäni sisar tiedä mitään, hiljalleen lähden kävelemään”, Haapoja totesi ja pois tui paikalta kädet taskussa.

Silloin Kallio toisti Haapojan sanat, ja jälleen aarre ilmestyi lähteen pintaan.

Kesäkuussa seinä alkoi vaatia, että Kallion ja erään satamatyömiehen nimeltä **Ville Saari** – joka uskoi *olevansa maailman kukistaja ja maailman herra* – olisi mentävä Malmille käsiä katkomaan.

Noita-Kallio oli joukon alkuunpaneva voima,

mutta kesän aikana kiihtyneissä silpomisissa noita-piiri tuli jo toimeen ilman häntä. Eräänä elokuun yönä Saari ja Hedman irrottivat peräti kaksitoista sormeä, neljä jalkaa ja yhden naisen pään.

Suurin osa sineteistä upotettiin lähteeseen, ja loput piilotettiin hautuumaalle.

Kuudennen ja viimeisen kerran Saari, Kallio ja Hedman kävivät lähteellä syyskuun kahdeksantena, vain neljä päivää ennen kuin autonkuljettaja Toivonen löysi jäsenet lähteestä.

Hautausmaalla he kävivät vielä senkin jälkeen, kun lähde oli valtavan kohun myötä paljastunut – ”sulkemassa” maagiset haudat.

Kuulusteluissa Ville Saari laski joukkion silponeen yhteensä 51 ruumista.

Oikeudessa Kallio tuomittiin kahden vuoden ja neljän kuukauden vankeusrangaistukseen. Saari sai peräti kolme vuotta, Widen ja Hedman selvisivät ehdollisella.

Tuomiot tuntuvat ankarilta, sillä tekijät eivät selvästikään olleet täysin syyntakeisia. Näin ajatteli ilmeisesti myös tuomioistuun, sillä tuomiot ovat silloisen rangaistusasteikon keskivaiheilta.

Entä miten kävi syyttömäksi todetulle Harjun ruumishuoneen vahtimestarille? Huonosti.

Pidättämisen jälkeen hänen kuvansa oli julkaistu lehdissä ja perheen asiat tongittu. Maineen lisäksi Saarenheimolta meni myös työpaikka, kun kirkko päätti pidätsa aikana olla ottamatta Saarenheimoa enää töihin. Kohteluun saattoi vaikuttaa myös se, että Saarenheimo oli kansalaissodan aikaan tukenut punaisia.

Kaiken lisäksi Saarenheimon vaimo joutui pidätyksen aikaan Lapinlahden mielisairaalaan.

Silti vahtimestari itse tuntui oudosti hyväksyvän kaiken.

Helsingin Sanomat haastatteli häntä kadulla, ja lehdessä selostettiin 1. marraskuuta keskustelua ilman sitaatteja:

Vaikkakin epäilyt ja syytökset ovat olleet kammottavia, hän silti ei halunnut kohdistaa syyttöksiään enempää sanomalehdistöön kuin niihin henkilöihinkään, jotka ovat laskeneet liikkeelle todistamatta jääneitä arveluita ja huhuja.

Syytön vahtimestari menetti maineensa ja työpaikkansa.

via, hän silti ei halunnut kohdistaa syyttöksiään enempää sanomalehdistöön kuin niihin henkilöihinkään, jotka ovat laskeneet liikkeelle todistamatta jääneitä arveluita ja huhuja.

Myöhemmin Saarenheimo kyllä vaati valtiolta vahingonkorvauksia ja alioikeus määräsi niitä maksettaviksi. Tuomio kuitenkin kaatui hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa. Saarenheimo valitti vieläpä tasavallan presidentti **Kyösti Kalliolle**, mutta asia ei koskaan edennyt.

Keväällä 1932 koko Saarenheimon perhe muutti sukunimensä.

Kun Helsingin Sanomat nyt, lähes 80 vuotta myöhemmin, yritti saada yhteyttä kahteen Saarenheimon lapsenlapseseen, kumpikaan ei halunnut olla lehdistön kanssa missään tekemisissä.

Ei ehkä ihmekään.

Eikä Saarenheimo ollut median ainoa uhri. Kun poliisi oli elokuussa 1932 saanut tapauksen selvitettyksi, esimerkiksi Helsingin Sanomat julkisti silvottujen vainajien nimet ja lisäksi tiedon, mikä ruumiinosa keneltäkin oli irrotettu.

Ainakin yksi Malmin linjahaudoilla irrotettu ihmispää jäi aikoinaan löytymättä. Se ilmeisesti vajosi niin syväälle suohon, ettei se satunut naaraajien hakoihin. Se on tietysti hajonnut vuosikymmeniä sitten.

Aivan Tattarisuon lähteen vieressä on nykyisin vedenottamo. Juommeko todella noitalähteen vettä?

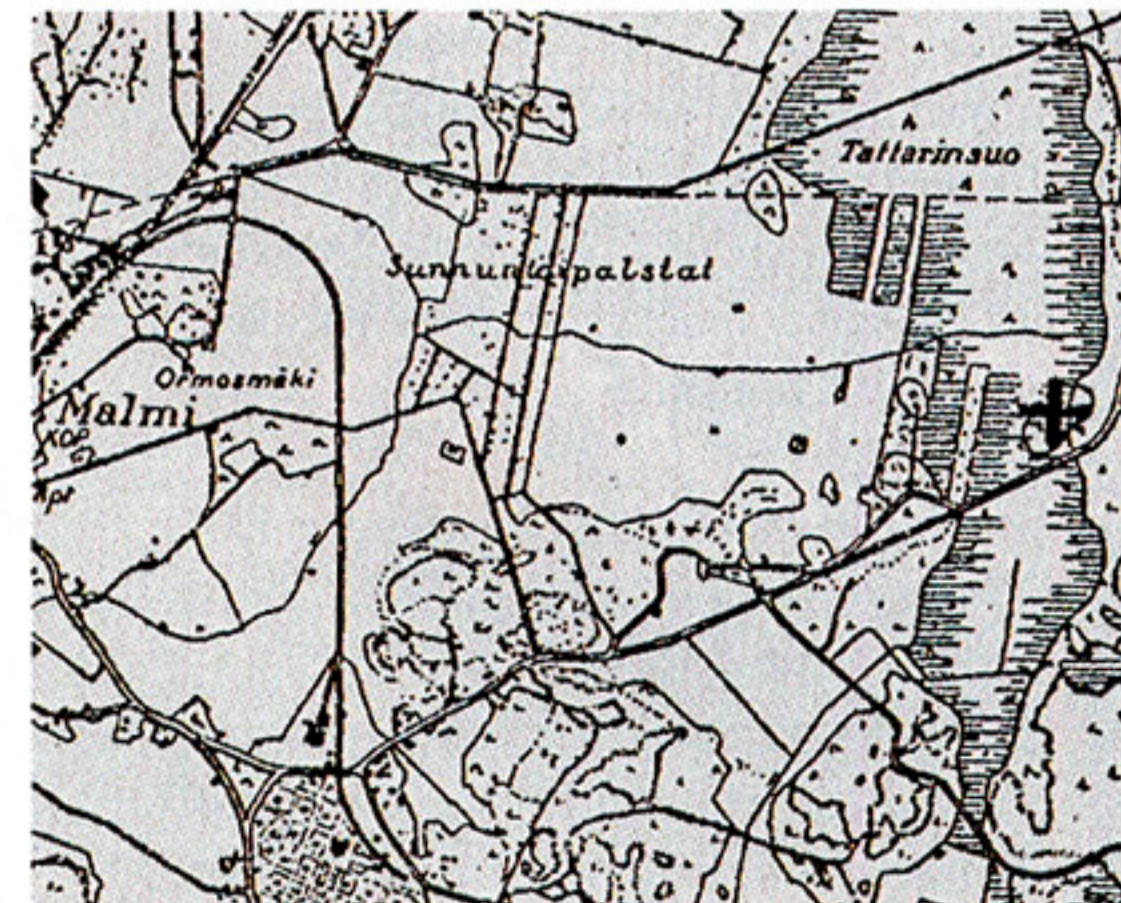
Emme enää. Veden ottaminen Tattarisuon lähteestä lopetettiin vuonna 1981. Vedenottamo on kyllä toimintakuntoinen, mutta se otettaisiin käyttöön vasta kriisitilanteessa.

Graffitimaalarit ovat koristelleet vedenottamon tiiliseinän. Tyhjät kannut on jätetty maahan ruostumaan. Metsässä näkyy einespakkauksia, vanhoja vaatteita, romua. Joku on jättänyt metsään lintulaudan, miksi?

Ruumiinkappaleita löytyi aikoinaan kahdesta lähteestä sekä läheisestä purosta ja mättäiden alta. Osa löytöpaikoista on jäänyt Porvoontien rampin alle.

Rampin alta on johdettu pieni puro. Sen vesi on kirkasta ja kylmää. ■

Kirjoituksessa on käytetty lähteinä Kansallisarkiston ja Helsingin Sanomien arkiston lisäksi Pyyr Waltarin kandidaatintutkielmaa.

Helsingin Sanomat julkaisi heti 19. syyskuuta 1932 kartan, johon Tattarisuon lähde oli merkitty.

Lähde on nykyisin Tattariharjuntien ja Porvoonväylän rampin välissä, Malmin lentokentän kiitotien päässä.

Tattarisuon lähde on yhä kolkko paikka.